

det, naar der er Tale om Forandringer gjen- nem Lovgivningen i Fæsteforholdene — og de 50aarige Forpagtninger hore jo ligefrem under dette Forhold, naar det tages i sin Almindelighed — givet, at samtlige disse Bestemmelser med Hensyn til Bondejorden ere truffne for, at Bondestanden skal kunne have og beholde til Brug denne Deel af Landets Joroder paa saadanne Vilkaar, at den kan leve paa en taalelig og billig Maade. Den skal have sit Udkomme gennem Benyttelsen af disse Joroder, og derfor er det til enhver Tid anseet for at være i sin Orden, at Lovgivningsmagten griber ind, naar de forandrede Forhold gjøre, at der maa træffes nye Bestemmelser, for at den hele Lovgivnings Hensigt fremdeles kan opnaaes. Fæstelovgivningens Hensigt vilde jo forlængst have været fuldstændig tilfidesat, naar der ikke efterhaanden var kommet nye Bestemmelser til, som havde gjort det muligt, at man i de nye Forhold, hvorunder vi ere komne til at leve, ogsaa virkelig kunde opnaae Lovens tilsigtede Hensigt. Dette er den almindelige Regel, som ogsaa maae gjælde i disse Forhold, og som vi maae vedblive at holde stærkt paa, saalænge dette Forhold ikke er afløst, hvilket jo er Noget som, efter vor og Manges Mening, Tiden fordrer, idet det ikke længere kan ansees for tidssvarende eller rigtigt at opretholde dette Forhold. Man gaaer ud fra, at Bondestanden i Fremtiden maa kunne have sin Stilling, uden saadanne indskrænkende Bestemmelser, men at det paa den anden Side ikke gaaer an at opgive dem, uden at Bondestanden opnaaer en saadan Fordeel ved Afløsningen af disse Forhold, at den forøgede Værdi, som Gaarden ved Afløsningen af Fæsteforholdet faaer, ikke kommer Eieren tilgode, men derimod Fæsteren. Naar dette Forhold afløses paa en saadan Maade, at Godseieren faaer fuld Erstatning for, hvad Fæstegaarden er værd som Fæstegaard, medens det Overschydende tilfalder Fæstebondestanden, da ville alle Parter være bedst tjente med at ophæve Forholdet; men der er ikke nogen Udsigt til at faae dette Forhold ophævet paa denne Maade, naar man ikke, forinden det skeer, gjøre sig Umage for at opretholde Fæstelov-

givningen, thi det er det meest Tvingende, som man har for at faae Forholdet afløst paa en retfærdig Maade. — Det blev anført af det ærede Medlem, som sidder her foran mig (Holstein), at, naar man ophævede Forpagtninger paa 2 eller flere Personers Levetid, kunde man derigjennem søge en Støtte for senere at ophæve Forpagtninger paa 50 Aar; men hertil skal jeg bemærke, at man ikke behøver nogensomhelst Støtte for at gjøre dette; thi det kan Lovgivningsmagten meget godt gjøre, saasnart den kommer til den Overbeviisning, at denne Overdragelsesmaade med 50aarige Forpagtninger har udvillet sig saaledes, at Fæstelovgivningen ikke derigjennem kan siges at respecteres. Fra det Dieblt af, da dette viser sig, er Lovgivningsmagten i sin fulde Ret og ogsaa i sin Pligt, naar den ophæver de 50aarige Forpagtninger, og derfor behøver man ikke at søge en Støtte for denne Ophævelse, thi en saadan Støtte har man havt gennem flere forffjellige Lovgivninger i en heel Række af Aar. Ogsaa Loven af 19de Februar 1861 afgiver her en overordentlig væsentlig Støtte, thi der har Lovgivningsmagten viist, at den betragter sig som berettiget til at gribe ind i disse Forhold, hvor den anseer det for hensigtsmæssigt. — Der er navnlig fra det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) kommet Betragtninger frem, som bleve besvarede af den høitærede Indenrigsminister, med Hensyn til, om det skulde være fordeeltigt at give en Indfæstning, naar man overfor den kommer til lavere aarlige Afgifter, eller om det Modsatte skulde være onskeligst. Den høitærede Minister havde vistnok Ret i flere af sine Bemærkninger, men man maa lægge Mærke til, at Forholdet stiller sig forffjelligt i de forffjellige Tilfælde, og jeg har Grund til at troe, at det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds har havt Tanken henvendt paa enkelte saadanne Tilfælde. Hvor saaledes en Fæster kun har en Søn eller en Datter, der vil den høitærede Minister omtrent have Ret i sin Betragtning, men hvor Fæsteren har flere Børn, kan Forholdet stille sig anderledes. Naar Indfæstningen udredes til Bedste for et af disse Børn mod, at efterhaanden som